

Opschrift

Vergadering van 16 maart 2023

Nummer: 2023_MV_00150

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Karlijn Deene: De Hoyetoren in het Klein Begijnhof: zeldzaam restant van de Gentse stadsomwalling

Raadslid(-leden):

Karlijn Deene - N-VA

Bevoegd: Filip Watteuw

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

-

Vraag:

Onze stad bezit een uitgebreid historisch patrimonium. Maar van de indrukwekkende omwallingen die onze stad ooit rijk was en die op diverse schilderijen en stadsgezichten terug te vinden zijn, blijft vandaag weinig over. De Rabottorens zijn het meest monumentale en meest bekende restant hiervan. Eén andere zeldzaam overblijfsel is de Peperbus aan de Isabellekaai die in 2019 werd gerestaureerd.

Minder bekend misschien is dat zich in het Klein Begijnhof ook nog een deel van de vroegere Gentse stadsmuren bevindt, de zogenaamde Hoyetoren, ooit onderdeel van de Vijfwindgatenpoort. Daarover wordt in de Vlaamse inventaris van onroerend erfgoed, als onderdeel van het Begijnhof, het volgende vermeld: “De Vijfwindgaten tuin dankt zijn naam aan de gelijknamige Vijfwindgatenpoort op het Klein Scheldeken, een gracht die langs de zuidrand van het begijnhof liep. De gracht is ondertussen gedempt en is nu een privétuin met parking horende bij het Groothuis. Hier bevinden zich nog de laatste overblijfselen van één van de torens van de poort.”

Door de latere bouw van een nog uitgebreider stadsomwalling verloren de poort en toren hun militaire functie en trad het verval in. Vandaag is de toren in kwestie een ruïne, maar niettemin nog steeds goed herkenbaar als een voorbeeld van middeleeuwse fortificatie-architectuur (voor een impressie, zie:

<https://www.flickr.com/photos/10814610@N00/19507723/in/photostream/>).

Vandaar mijn vragen:

1. Is de schepen bekend met dit stukje Gents onroerend erfgoed?

2. Ziet de schepen mogelijkheden om bij te dragen aan de instandhouding en het voor de toekomst veiligstellen ervan?

Antwoord

Zoals u wellicht weet ben ik de enige schepen die binnen de kleine ring woont en het klein Begijnhof is vlak in mijn buurt. Als schepen en als inwoner van Gent ben ik dus heel goed vertrouwd met het Begijnhof Onze-Lieve-Vrouw ter Hoye – ook wel het “klein Begijnhof” genoemd. Ook de Hoyetoren, die ooit deel uitmaakte van de Vijfwindgatenpoort en zo teruggaat tot de 13de eeuwse vestingsmuur, is mij niet onbekend. Het geheel maakte deel uit van de stedelijke verdedigingslijn in het bekken van de Nederschelde – het gebied ten zuiden van Gent, dat toen met vele waterlopen werd doorsneden.

De Hoyetoren - als onderdeel van de vestingmuur - maakt deel uit van de private eigendom van de vzw Begijnhof OLV Ter Hoyen. Voor dit begijnhof bestaat er een goedgekeurd landschapsbeheerplan (23/05/2012) en een goedgekeurd erfgoedbeheerplan (22/10/2019). Beide plannen kan u op het geoloket van het Agentschap Onroerend Erfgoed consulteren.

In beide plannen is de erfgoedwaarde van de Hoyetoren of vestingtoren opgenomen. De restauratie – of eerder consolidatie als ruïne – van de vestingmuur- en toren is opgenomen in het goedgekeurde erfgoedbeheerplan. Volgende werken worden voorzien voor de muur en de toren:

- reinigen gevels;
- herstel van metsel- en voegwerk; en
- plaatsen van een muurafdekking ter bescherming van het metselwerk.

Dankzij de goedgekeurde beheerplannen kan de vzw Begijnhof OLV Ter Hoyen bij het agentschap Onroerend Erfgoed een erfgoedpremie aanvragen voor de restauratie en het onderhoud aan de vestingmuur en de vestingtoren. Het blijft natuurlijk de verantwoordelijkheid van de vzw om als private eigenaar dit erfgoed verder in stand te houden en te onderhouden. Ze hebben ook een plicht om dat te doen.

Voor onze stad blijft het verhaal van de Vijfwindgatenwal en bijbehorende vesting natuurlijk een boeiend verhaal. Als schepen voor Publieke Ruimte ben ik ook op de hoogte van de toekomstige heraanleg van de omgeving van de Karel Antheunisstraat en de Vijfwindgatenstraat. Beide straten zijn in heel slechte toestand en de bewoners vragen al lang naar een degelijke aanpak. Ik zal ik mijn diensten de opdracht geven dit erfgoedverhaal ook in het ontwerp te betrekken. Zo kan er in de ontwerpplannen bijvoorbeeld worden nagedacht over een evocatie van de stedelijke vesting en de bijbehorende waterlopen.

Maar dus mevrouw Deene. Ik ben op de hoogte van dit belangrijk stukje erfgoed. Ik heb u een schets gegeven van de stand van zaken, door wie de restauratie moet gebeuren, de mogelijke restauratie en premies en de link met de heraanleg van het publiek domein.

